

Bilaga 1 - Definitioner

Nedanstående definitioner utgör en integrerad del av såväl ramavtal som avropsavtal och samtliga till dessa avtal hörande bilagor.

I de fall begrepp och förkortningar inte framgår nedan ska i första hand användas definitioner angivna i ESV: s ordlista (www.esv.se), i andra hand Svenska datatermgruppen (<http://www.datatermgruppen.se/>), i tredje hand ISO (Internationella Standardiseringsorganisationen), eller om dessa inte är tillämpliga, annan etablerad och allmänt tillgänglig ordbok eller motsvarande.

Under den period som upphandlingen genomförs ska definitionerna även tillämpas för förfrågningsunderlaget.

Definierat begrepp	Definition
Administratör	Administratör betecknar den användarkategori som administrerar ett Rapport- och analysverktyg, ETL-verktyg eller ett Budgetverktyg. Administratör definierar och underhåller bl.a. <ul style="list-style-type: none"> – Användare och deras Behörigheter – Data, strukturer och begrepp – Semantiskt lager, i förekommande fall – Regelbundna uppdateringskörningar t.ex. mot datalagret – Administratör av Budgetverktyg har tillgång till all funktionalitet och kan bl.a. lägga upp budgetförutsättningar, beräkningsregler och ansvarsområden
Affärsansvarig	Hos Leverantören ansvarig för att leveransen uppfyller ställda krav samt avtalspart hos Leverantören. Inom Myndigheten utsedd person att underteckna avtal för BI-system. Begreppet är synonymt med Avtalsansvarig.
Affärsnyckel	Den identifierare som vanligen används inom verksamheten för att beteckna och identifiera data som hör till ett givet begrepp, t.ex. är personnumret en affärsnyckel för en person, medan en annan sorts nyckel används i datalagret för detta.
Aktivitet	En del av ett projekt med start och stoppdatum. En Aktivitet kan bestå av flera delaktiviteter
Aktivitetstyp	En klassificering av medarbetares tidsanvändning, t.ex. dokumentation, resa, etc.
Anbudets mervärde	$\frac{\text{Anbudets poängsumma}}{\text{Maximala poängsumman}} \times 60\%$

Definierat begrepp	Definition
Anbudsgivare	En juridisk person som lämnar anbud i denna upphandling. Även grupp av företag som gemensamt lämnar anbud i enlighet med 1 kap 11§ LOU.
Anbudspris	Det utifrån Anbudsgivarens angivna priser, framräknade priset baserat på de i utvärderingen angivna volymerna (se bilaga 5-prisformulär, fliken anbudspris).
Anställd	Person som innehar en anställning vid Myndighet baserad på ett mellan parterna tecknat anställningsavtal. Med Anställd avses personer som innehar tillsvidareanställning, timanställning och visstidsanställning.
Användare	Var och en som använder BI-systems funktioner och inte är Administratör (se detta begrepp). Användare av Rapport- och analysverktyg delas in i kategorierna Läsande, Lätt- och Fullanvändare. Användare av Budgetverktyg har samma möjligheter som Läsande användare, men kan dessutom registrera sin budget och utföra alla de operationer enligt kravställning för denna användarkategori.
Användarvy	I verktyget integrerat, generellt, av Administratör underhållet gränssnitt till en namngiven, valbar delmängd av Datareferenser. Användare skapar Rapporter genom att välja Datareferenser från Användarvyn. Användarvyer kan avvika från den aktuella databasens (databasernas) struktur.
Arbetsstimme	Infaller helgfri vardag 8-17
Arbetsdag	Helgfri dag. Ej heller lördag eller bankfridag (midsommarafton, julafton, nyårsafton).
Auktorisering	Kontroll av att en viss individ har behörighet för att utföra en viss operation
Autentisering	Kontroll av uppgiven identitet, t.ex. vid inloggning.
Avbrott	Inträffar när Myndighet inte har tillgång till i BI-system specificerad funktion och orsaken hänförs till omständighet som ingår i Leverantörs åtagande enligt ramavtal eller avropsavtal.
Avtalad leveransdag	Av parterna överenskommen leveransdag
Avtalsansvarig	Se Affärsansvarig.
Behörighet	Rättighet att skapa, uppdatera, förändra, läsa och ta bort data. Rättigheten är personlig och kan variera beroende på vilken roll eller roller en Användare innehar.
BI-system	Systemstöd för Business Intelligence. I denna upphandling gemensam beteckning för Budgetverktyg och Rapport- och analysverktyg (se dessa definitioner) samt tillhörande tjänster.

Definierat begrepp	Definition
Borra	Att genom ett Kommando söka via ett sökbegrepp till en annan detaljeringsnivå (hierarkisk nivå). Exempelvis söker man från konto till verifikation eller från överordnat konto till underordnat konto. Att Borra ner är att gå från en sammanfattande nivå till en mer detaljerad nivå, medan Borra upp är motsatsen.
Brytbegrepp	Begrepp eller kolumn, som angetts styra summeringen i en rapport. I en rapport över vilka transaktioner olika avdelningar har haft, med en summa av beloppen för varje avdelning, är begreppet avdelning ett Brytbegrepp.
Budget	En ekonomisk plan för en given tidsperiod uttryckt i siffror (vanligen kronor och/eller timmar). Budgeten kan brytas ned hierarkiskt efter flera begrepp (konto, organisatorisk enhet, projekt, tidsperiod, etc.).
Budgetram	Anger beloppsgräns för den budget som skall sättas för en eller flera enheter.
Budgetverktyg	En programvara med funktionalitet för Användare att lägga upp, ändra och följa upp budgeterade värden för konton i en kontostruktur på av Myndigheten specificerade nivåer och perioder med utgångspunkt från av Myndigheten specificerade utgångsvärden. Budgetverktyget har funktioner för att kommunicera respektive data till och från ekonomisystem och datalager.
Datalager	Relationsdatabas med stjärnstruktur för användaråtkomst. I denna upphandling avses den databas som specificerats i bilaga 2.3 Standardkonfigurering BI-system.
Datareferens	Uppgift som Användare kan nyttja för att skapa en Rapport. En förekomst av en Datareferens kan valbart referera till en av (a) kolumn i databas, (b) beräkning som kan innehålla konstanter och kolumner i en databas (c) en SQL-sats som ger åtkomst till en delmängd av data i en databas.
Datautredning	Kartläggning av vilka data som behövs för ett visst informationsbehov vid Integration. Slutresultatet är en detaljerad databeskrivning som kan användas som specifikation för flyttprocessen, t.ex. via ett ETL-verktyg.

Definierat begrepp	Definition
Dimension	En tabell med en primärnyckel som representerar ett sökbegrepp. Dimensionens primärnyckel är främmande nyckel i en eller flera faktatabeller. Dimensionen kan innehålla kolumner som beskriver grupperingar av sökbegreppet. T.ex. har en kontodimension en primärnyckel som svarar mot det lägsta kontobegreppet. Varje högre (sammanfattande) nivå återges då i egna kolumner i dimensionen. Dimensionen kan också innehålla andra uppgifter som är relaterade till primärnyckeln t.ex. kontobenämning
Drill across	Att kombinera flera faktatabeller via en gemensam dimension.
Drill through	Att vid Borring söka data vidare i en ny miljö för att komma till en lägre nivå, t.ex. för att nå fakturarader i en annan databas än datalagret.
ETL	Extract-Transform-Load. En process för att hämta data från en datakälla, transformera eller Tvätta data och slutligen ladda data till målet (en annan datamängd) t.ex. datalagret.
ETL-felåtgärd	Åtgärd som utförs när en av Administratören specificerad händelse i ETL-processen inträffar. Åtgärden startar en process som innebär att följande kan inträffa (enligt Administratörens val): <ol style="list-style-type: none"> 1. ett alternativt flöde startas 2. e-postmeddelande sänds 3. data om händelsen sparas 4. processen avslutas
ETL-verktyg	Ett verktyg som stöder ETL-processen genom att exponera strukturen i källan för Användare och ha funktionalitet för att välja ut kolumner som skall flyttas till målet under villkor som anges. Flyttningen sker när Användare begär att den skapade proceduren skall utföras. Källa kan vara databaser, sekventiella filer och XML-filer. Mål är bl.a. databaser.
Fakta	Data som kan ackumuleras (t.ex. summeras).
Faktatabell	Tabell som innehåller Fakta och vars primärnyckel vanligen är främmande nycklar från de olika dimensionstabeller som är kopplade till faktatabellen.
Fel	Avvikelse från avtalad funktionalitet eller prestanda i BI-system med tillhörande tjänster som leder till att användning av, och/eller tillgänglighet till BI-system försvåras eller omöjliggörs. Villkoren i ramavtal och avropsavtal samt i eventuell av parterna dokumenterad överenskommelse utgör underlag för konstaterande av Fel.

Definierat begrepp	Definition
Fel klass 1	<p>Kritiskt Fel som innebär att någon av nedanstående funktioner inte går att utföra i BI-systemet:</p> <ul style="list-style-type: none"> – exekvera all slags utdata – se/presentera utdataresultat – redigera utdata/Rapporter och inmatningsformulär – spara utdata/Rapporter och data i inmatningsformulär
Fel klass 2	<p>Allvarligt Fel som innebär att minst en väsentlig funktion eller process inte fungerar och där konsekvenserna för Myndigheten inte kan undvikas genom förändrat arbetssätt inom ramen för de funktionella möjligheter som BI-systemet tillhandahåller.</p>
Fel klass 3	<p>Betydande Fel med funktionshinder avvikelse från avtalad funktionalitet eller prestanda som innebär att minst en väsentlig funktion inte fungerar, men där konsekvenserna för Myndighet kan undvikas genom förändrat arbetssätt inom ramen för de funktionella möjligheter som BI-systemet tillhandahåller.</p>
Fel klass 4	<p>Mindre Fel som inte klassificeras som Fel klass 1, Fel klass 2 eller Fel klass 3.</p>
Felavhjälpning	<p>Åtgärd som omfattar aktiviteter för att lokalisera och eliminera Fel alternativt vidta eller utveckla rutin för att kringgå Fel. Innefattar också mottagande och registrering av felrapport samt löpande statusrapportering..</p>
Felavhjälpningstid	<p>Den tid det tar att avhjälpa Fel, räknat från att Myndighet rapporterat Fel till Leverantör eller Leverantör upptäckt eller borde upptäckt Fel, till dess att Felavhjälpning har skett. Mätningen av felavhjälpningstiden omfattar enbart Leverantörens hantering. Om det krävs insatser från Beställaren under Felavhjälpningen (till exempel för klarläggande eller test) ska denna tid exkluderas från Felavhjälpningstiden.</p>
Flerdimensionell	<p>Definitionen avser en presentation där två eller flera dimensioner samt ett Fakta kan återges grafiskt, t.ex. som staplar i ett koordinatsystem med x, y och z-axel. Om man vill återge lön per ålder och anställningstid så kan lönen återges på y-axeln, medan ålder och anställningstid kan återges som staplar eller punkter i koordinatsystemet. Detta begrepp har inte med utformningen av ikoner att göra (t.ex. ”tredimensionella staplar”).</p>

Definierat begrepp	Definition
Fullanvändare	Användare av Rapport- och analysverktyget som har tillgång till samma funktionalitet som Lättanvändare, men kan dessutom använda all funktionalitet för analys och rapportering. Fullanvändare skapar och underhåller rapporter och analyser för andra. Detta innebär att Fullanvändare kan utnyttja SQL och skriptspråk (om verktyget erbjuder detta), skapa och initiera regelbundna körningar i förekommande fall med distribution till olika mål, hämta data utanför det semantiska lagret, använda avancerade statistiska funktioner, i den mån produkten erbjuder sådana (t.ex. regressionsanalys, korrelationsanalys). Fullanvändare skapar innehåll i gemensamma bibliotek och portaler och kan lägga upp generella filter, mätvärden och mallar.
Hastighetsmätare	Presentationsform för numeriskt värde där värdet representeras i ett specificerat intervall, som visas grafiskt i form av ett fält. Värdet visas genom att ett bildelements position i fältet är proportionellt mot värdet. Om värdet t.ex. är 3 och intervallet 1-10 kan detta återges genom att ett bildelement befinner sig 3 cm från början av ett tio centimeter långt fält. Fältet kan utformas som en halvcirkel och bildelementet blir då lämpligen en visare eller markeras genom att fältet byter färg.
Implementera	Att utveckla, testa, installera och sätta i drift ett system så att det kan användas av Användare.
Inmatningsformulär	Tillämpning med anpassade ledtexter och datakontroller, där användaren kan registrera uppgifter för ett visst syfte.
Installationsdag	Dag då Leverantören meddelar att valideringen av produkten är klar.
Integration	En process som med önskad periodicitet flyttar specificerad data från ett system till ett annat. Detta kan uppnås genom att en fil skapas eller genom att en integrationsmotor eller ett ETL-verktyg används. Den nämnda filen innehåller metadata, t.ex. genom XML-protokollet.
Koddel	Del av den klassificering som görs av varje registrerad ekonomisk transaktion. Gemensam benämning för olika fält t.ex. Kostnadsställe, finansiär och projekt.
Kodstruktur	Koddel bestående av en hierarkisk struktur. Exempelvis kan koddelen organisationsenhet bestå av flera avdelningar som i sin tur kan bestå av flera enheter.
Kodsträng	Den klassificering som görs av varje registrerad ekonomisk transaktion.

Definierat begrepp	Definition
Kommando	<p>Åtgärd som Användare vidtar för att få BI-systemet att utföra en viss funktion. Kommando är en av:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. enkelt eller dubbelt musklick på länk eller ikon. 2. högerklick + val i den då visade menyn. 3. val i meny (ett klick för att visa menyn om den inte redan är utfälld + ett klick för val). 4. Markering av ett område i en graf plus någon markering med musknapp eller tangent. <p>Det skall tydligt framgå var markören skall placeras före klick.</p> <p>Följande är inte ett Kommando: en eller flera tangenter på tangentbordet trycks ned eventuellt följt av ”Enter”.</p>
Kostnadsställe	Koddel som används för organisatorisk hemvist. Kan förkortas KST.
Kvalitetsansvarig	Särskilt utsedd person, som är fristående från den enhet eller de personer som utför uppgifter knutna till avtalat åtagande, och som skall utföra kvalitetssäkringsarbete inklusive uppföljningar samt ansvarar för att upprätthålla kvalitetsrutiner.
Leveransansvarig	Operativt ansvarig för leveransen och ser till att den genomförs. Leveransansvarig inom Myndigheten är kundens projektledare eller motsvarande.
Leveransprov	Myndighetens test och kontroll att den av Leverantören levererade och validerade produkten inklusive installation och avropade optioner överensstämmer med kraven i avropsavtal och ramavtal.
Leverantör	Innan ramavtal tecknats avses den som lämnar anbud till ramavtalsupphandlingen. Efter det att ramavtal tecknats avses den som ESV slutit ramavtal med.
Läsande användare	Användare av Rapport- och analysverktyget som endast läser, sparar för senare åtkomst eller skriver ut Rapporter. En Läsande användare kan välja att se olika Rapporter, samt bläddra, söka och Borra i dessa.

Definierat begrepp	Definition
Lättanvändare	<p>För Rapport- och analysverktyget avses en kategori av Användare som har tillgång till samma funktionalitet som läsande Användare, men skapar, sparar (på eget bibliotek), ändrar och tar bort rapporter för eget bruk där denne kan välja egna kombinationer av de data som gjorts tillgängliga via det semantiska lagret (både vad avser kolumner och rader). Lättanvändare kan sortera, lägga in brytningar, skapa grafik och egna filtreringar.</p> <p>För Budgetverktyget gäller att Lättanvändare kan uppdatera sin budget numeriskt och med textkommentarer. Lättanvändare kan också via färdiga rapporter och utdata följa upp budget och uppdateringar (t.ex. utfall) som avser den egna organisatoriska enheten.</p>
Löneart	<p>Beräkningsbegrepp för att räkna fram olika former av lön, förmåner, tillägg och avdrag som används vid löneutbetalning. Löneart kan innehålla beräkningsregler samt koppling till annan Löneart. Lönearter styr beloppen vid utbetalning av lön, för avdrag av skatt samt för registrering av arbetad tid och frånvaro.</p>
Migrering	<p>Att som en engångsåtgärd hämta data i ett system, flytta och uppdatera dessa data i ett annat system. Utförs vanligen när ett system ersätter ett annat av samma typ, t.ex. vid byte av ekonomisystem.</p>
Motpart	<p>Koddell som anger statlig och, i förekommande fall även utomstatlig part som är föremål för en transaktion. Kan förkortas MP</p>
Myndighet	<p>Organisation som enligt bilaga 6 – Ramavtal har rätt att avropa BI-system.</p>
Personlig portal	<p>Användargränssnitt med webbåtkomst till centralt placerat bibliotek för enskild Användare, där denne kan nå Rapporter, som vederbörande lagt upp eller som publicerats där. Användaren kan ta bort Rapporter från sin portal. Lätt- och Fullanvändare kan även lägga upp och förvalta de Rapporter de själva skapat på den Personliga portalen.</p>
Pivotera	<p>Att med ett Kommando förvandla en rad med tillhörande data i en tabell till en kolumn eller vice versa.</p>
Portal	<p>Användargränssnitt med webbåtkomst för grupper av Användare, där Användare på samma skärmbild kan läsa en eller flera Rapporter, som publicerats där.</p>
Rapport	<p>Redigerad sammanställning av utsökta data i form av tabell och/eller graf</p>

Definierat begrepp	Definition
Rapport- och analysverktyg	Verktyg som har funktionalitet för att skapa, visa, analysera och lagra Rapporter inklusive administrativa funktioner för att göra detta på ett effektivt och säkert sätt.
Scenarier	Lagrar logiska uppsättningar med data över hela systemet. Ex utfall, budget, strategisk plan, prognos
Semantiskt lager	Avbildning mellan användargränssnittet och databasstrukturen. Skapande och underhåll av Användarvyer sker via det Semantiska lagret.
Servicecenter	Myndighet som tillhandahåller tjänster till andra myndigheter.
Skalbarhet	Förmågan att anpassa system till förändrade volymer utan att prestanda försämras.
S-koder	Se ESV:s ordbok www.esv.se .
Slowly changing dimensions	Teknik för att hantera historiska förändringar av data i dimensioner. För närmare definition se Ralph Kimball, Margy Ross: The Data Warehouse Toolkit: The Complete Guide to Dimensional Modeling (Second Edition), John Wiley & Sons, ISBN 0-471-20024-7.
Standard-konfigurering	Uppsättning av Rapport- och Analysverktyg respektive Budgetverktyg i enlighet med beskrivningar i Bilaga 2.3 samt krav i respektive kravspecifikation. Det innebär bl.a. att ett datalager skall byggas med definierade ETL-processer.
Support	Verksamhet där Myndighet kan vända sig till Leverantör för att utreda och avhjälpa problem med levererade produkter och tjänster. Se bilaga 2.1 Generella krav på BI-system.
Surrogatnyckel	En nyckel som ersätter Affärsnyckeln för att identifiera data i en databas. Kallas även teknisk nyckel. Består ofta av ett sekventiellt nummer som tillordnas det som skall identifieras varefter det tillförs databasen.
Systemintegration	Omfattar både Datautredning och Integration. (Se respektive definition.)
Tid	Representerar en delning av ett enda år i rapportering och planerings perioder. Ex Jan, Feb, Mar, Kvartal... Totalt år
Trafikljus	Presentationsform för numeriskt värde i förhållandet till ett eller flera intervall. Varje intervall tillordnas en viss färg. Värdet visas genom att ett fält eller en ikon antar den färg som specificerats för motsvarande intervall. Vanligt är att man har två öppna intervall, t.ex. rött för mindre än noll, respektive grönt för större än eller lika med noll.

Definierat begrepp	Definition
Tvätta	Med tvätta data menas här att lägga till, ta bort eller korrigera felaktiga data i ett visst sammanhang, så att dessa värden överensstämmer med fakta inom den verksamhet som berörs. Ett exempel på tvätt av data kan vara i transformeringssteget i ETL-processen.
Underhåll	Åtagande av Leverantör att mot avtalad ersättning vidmakthålla funktionalitet och vidareutveckla levererade produkter och tjänster.
Utvärderingspris	Anbudspriset minus Anbudets mervärde (börkravs-uppfyllelse)
Valuta	Systemet ska innehålla valutor avseende valutors indatanivå samt även konverterade kurser för rapporteringsändamål. Ex. SEK, DKK, NOK, GBP
Verklig leveransdag	Dag då leveransen har godkänts av Myndigheten efter leveransprovet.
Wildcard	Ett speciellt tecken som i sökbegrepp anger att ett eller flera tecken i önskade positioner får anta valfritt värde t.ex "45*8" ger alla rader som har värdena 458 i position 1, 2 och 4 men vad som helst i position 3. Kan användas både för numeriska och alfanumeriska kolumner.
Vyer	Avser endast Budget-verktyget. Används för att överföra eller granska data i YTD eller månatliga format. Ex YTD, varje månad, rullande 12.